

Coopération Décentralisée entre la Basse-Normandie et la Macédoine

ПРОГРАМА ЗА ДЕЦЕНТРАЛИЗИРАНА СОРАБОТКА МЕЃУ РЕГИОНОТ ДОЛНА НОРМАНДИЈА И МАКЕДОНИЈА

« Соработка во рамките на доброто локално владеење »

ПРОГРАМА НА АКТИВНОСТИ 2011-2012

СЕПТЕМВРИ 2011 ГОДИНА

Последно ажурирање во септември 2012 година

СОДРЖИНА

СОДРЖИНА.....	2
ПРЕДГОВОР	4
ВОВЕД.....	5
ОСКА 0: КООРДИНАЦИЈА НА АКТИВНОСТИТЕ.....	6
ОСКА1: ДИГИТАЛНИ ТЕХНОЛОГИИ.....	10
Цели.....	10
Носители на проектот	10
Партнери на проектот.....	10
Активности.....	10
Временска рамка	13
ОСКА 2: МЛАДИ И ЛОКАЛНО И ЕВРОПСКОО ГРАЃАНСТВО.....	14
Цели.....	14
Носители на проектот	14
Партнери на проектот.....	14
Активности.....	14
Временска рамка	17
ОСКА3: ПОПИС НА КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО.....	18
Цели.....	18
Носители на проектот	18
Партнери на проектот.....	18
Активности.....	18
Временска рамка	20
ОСКА 4: КУЛТУРНИ ПОЛИТИКИ.....	21
Цели.....	21
Носители на проектот	21
Партнери на проектот.....	21

ПРОГРАМА ЗА ДЕЦЕНТРАЛИЗИРАНА СОРАБОТКА ДОЛНА НОРМАНДИЈА/МАКЕДОНИЈА
Програма на активности 2011-2012 година

Активности.....	21
Временска рамка	24
ОСКА5: ТУРИЗАМ.....	25
Цели.....	25
Носители на проектот	25
Партнери на проектот.....	25
Активност.....	25
Временска рамка	27
ОСКА 6: РАЗВОЈ НА ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО.....	28
Цели.....	28
Носители на проектот	28
Партнери на проектот.....	28
Активности.....	28
Временска рамка	31
СОРАБОТКА МЕЃУ ГРАДОВИ.....	32

ПРЕДГОВОР

Децентрализирана соработка помеѓу Регионот Долна Нормандија (Франција) и Република Македонија е иновативна соработка започната во 2006 година. Се работи за соработка единствена од ваков вид каде еден француски регион соработува со држава, Македонија. Во срцето на проектот е локалната власт имајќи ги како институционални партнери Регионалниот совет на Долна Нормандија и Министерство за локална самоуправа на Македонија. Оваа институционална соработка се состои од акциона програма спроведувана од страна на француски и македонски партнери. Првичната програма беше замислена за три години (2007-2010 година), но таа продолжи уште три години (2011-2013). Финансиски поддржан од страна на Министерството за надворешни и европски работи на Франција, проектот е координиран од Асоцијацијата на агенции за локална демократија (АЛДА).

Проектот има за цел да спроведе активности од областа на локалното управување преку повеќе полиња на соработка како што се новите информатичко комуникациските технологии, младите, попис на културно наследство како и културни политики и развој на земјоделството. Целта на ваквата соработка е да придонесе за одржливиот развој на Регионот Долна Нормандија и Република Македонија преку постојана размена која би придонела во отворањето на овие две територии и нивното население кон светот.

ВОВЕД

Во моментот децентрализираната соработка меѓу Регионот Долна Нормандија и Република Македонија е на почетокот на својата петта година. Во текот на четиригодишната соработка односите меѓу Долна Нормандија и Македонија се продлабочија, што овозможи идентификување на нови оски на соработка. Целите на соработката се базирани врз заедничките вредности на двете територии како што се добро локално управување, почитување на човековите права и одржлив развој. Оваа децентрализирана соработка овозможува зајакнување и унапредување на регионалната и локалната димензија во Македонија, особено во рамките на процесот на европска интеграција. Перспективата за европско интегрирање се реализира исто така и благодарение на постоечките меѓуопштински соработки остварувајќи ја истовремено основната цел на проектот, а тоа е отворање на двете територии кон светот.

Особеност на четвртата година на проектот беше воведувањето на новата оска на соработка „Попис на културно наследство“ и физибилити студијата за соработка во областа на туризмот остварена во јули 2011 година. Оваа студија имаше за цел да развие институционална соработка во областа на туризмот заедно со Југозападниот плански регион во Македонија со цел да се создаде туристичка понуда за населението од Долна Нормандија со што би се развиле економски врски меѓу двете територии. Соработката во делот на туризам е добра можност за искористување на потенцијалите на Македонија, како и знаењата и вештините на Долна Нормандија во оваа област.

Со програмата на активности ќе се овозможи попрецизно спроведување на активностите и поддршка на целите на соработката. Со активностите се предвидува доближување до европското право во насока на интегрирање на европската легислатива. Со програмата на активности ќе се создаде солидна база за поголема европска интеграција и охрабрување на процесот на рамномерен регионален развој во Македонија.

Истовремено се поттикнува спроведувањето на мерки и политики кои целат кон унапредување на локалниот економски развој, поголема вклученост на етничките групи со цел да се придонесе за одржливиот развој. Техничка асистенција ќе биде овозможена во реализирањето на активности за збратимување на градови во поглед на зближување на двете територии во областите покриени со програмата на активности.

Нивото на напредок на програмата на активности ќе зависи од вложените напори и постигнатите резултати од двете страни за остварување на заеднички воспоставените приоритети. Остварувањето на овој акционен план се должи на тесната соработка меѓу Регионот Долна Нормандија и Македонија, а истовремено претставува и гаранција за блиските односи меѓу двата региона.

Овој документ има за цел да ги претстави активностите за период од 12 месеци почнувајќи од октомври 2011 година до септември 2012 година. Во документот се вклучени: опис на активностите, носителите на проектите како и партнерите за соработка. Во овој документ се приложени листа со податоци на учесниците во соработката и временска рамка на спроведување на активностите.

ОСКА 0: КООРДИНАЦИЈА НА АКТИВНОСТИТЕ

Носител на проектот

- Регионален совет на Долна Нормандија
- Министерство за локална самоуправа на Македонија

Координатор на проектот

- Асоцијација на агенции за локална демократија (АЛДА)

I. Следење и координација на проектот

1. **Управен одбор**

- а. Средишен управен одбор во Македонија

Дата : 3 април 2012 година

Место: МК

Средишен управен одбор за македонските партнери. Оваа средба се организира со цел да се претстави средишен биланс на активностите од 2011-2012 година.

На 3 април 2012 година, во просториите на Општина Велес, се сретнаа македонските партнери на соработката со цел да дебатираат за петтата година од децентрализираната соработка. Госпоѓа Ндеж Леклуз, шеф на програмата за мобилност и меѓународна соработка на Регионалниот совет на Долна Нормандија, господинот Гале, аташе за соработка во Амбасадата на Франција во Скопје и господинот Зафировски, советник во Министерството за локална самоуправа на Македонија, заедно претседаваа со средишниот управен одбор.

Македонските партнери имаа можност да дознаат повеќе за општата политичка ситуација во Франција и во Регионот Долна Нормандија којашто значително се разликува од ситуацијата во Македонија. Тие исто така имаа можност да дискутираат за важни прашања што се однесуваат на програмата на соработката и на соработката меѓу градовите, како и за активностите предвидени да се реализираат на крајот на годината.

Партнерите исто така го одобрија официјалното лого на соработката и новата интернет страна: www.bn-mk.org.

На Средишниот управен одбор се потврди ангажманот на институционалниот партнер, Министерството за локална самоуправа, кое ќе го обнови договорот меѓу Регионот Долна Нормандија и Република Македонија во јули наредната година по повод посетата на господин Лорен Бове, претседател на Регионот Долна Нормандија, во Македонија, и ќе спроведе политички управен одбор и стратешки одбор.

- б. Средишен управен одбор во Долна Нормандија

Дата: 20 март 2012 година

Место: ДН

Целта на овој редовен управен одбор е да се дискутираат проблемите и пречките сретнати во првата половина на проектната година и заеднички да се подготват идните

активности. На средбата се зборуваше за можните промени во програмата на активности и за евентуална пренамена на средствата.

Средишниот управен одбор на француските партнери се одржа на 20 март 2012 година, во Регионалниот совет на Долна Нормандија, во Каен. Госпоѓа Сабин Гише Лебаји, раководител на секторот за меѓународна соработка и мобилност, ја отвори традиционалната средба истакнувајќи ја важноста на соработката и за Долна Нормандија и за македонскиот развој.

На средбата, француските партнери имаа можност подобро да ја разберат ситуацијата во македонското мултиетничко општество благодарение на презентацијата за меѓуетнички односи, подготвена од страна на госпоѓа Билјана Зашова, генерален координатор на програмата. Партнерите имаа можност да дискутираат за административните и финансиските прашања, но и за спроведувањето на активностите во рамките на соработката. Во однос на комуникацијата, беше кажано дека новата интернет страна ќе биде наскоро достапна за консултирање. Во таа насока, се изработи логото коешто беше одобрено од партнерите кои ја истакнаа потребата од вакво обележје за екстерната комуникација на програмата. На почеток на јули политичка делегација ќе замине на посета во Македонија со цел да се сретне со новиот министер за локална самоуправа и да дискутира за обновување на договорот за соработка. Делегацијата ќе учествува и на Фестивалот на француски филм во Охрид којшто е финансиски поддржан од Регионот Долна Нормандија. Наредниот предизвик за соработката е новото триенале.

с. Билатерален управен одбор во Долна Нормандија

Дата: 18 – 22 септември 2012 година

Место: ДН

Средба со цел да се направи биланс на остварени активности за 2011-2012 година како и стратешко планирање на идните активности и ново предвидениот тригодишен циклус на програмата од 2013 – 2016 година.

2. Работни посети

а. Работна посета во Долна Нормандија

Дата: 25 јануари 2012 година

Место: Каен, ДН

На 25 јануари 2012 година, во просториите на Регионалниот совет во Каен, се одржа средба на партнерите од Долна Нормандија во рамките на децентрализираната соработка меѓу овој француски регион и Република Македонија.

Целта на средбата беше да се зборува за редовните активности на шесте оски предвидени за 2012 година, но и човековите права и за соработката меѓу градови.

Најдинамичен период за соработката ќе биде пролетта, исполнета со голем број настани и во Долна Нормандија и во Македонија. Средбата со македонските партнери ќе се одржи во февруари во Скопје.

б. Работен состанок во Македонија

Дата: 16 февруари 2012 година

Место: МК

На 16 февруари 2012 година, македонските партнери имаа можност да ги претстават своите активности предвидени во програмата на активности 2011-2012 на децентрализираната соработка меѓу Регионот Долна Нормандија и Република Македонија.

Во просториите на ЦИРа, партнер во сферата туризам во рамките на соработката, учесниците дискутираа за претстојните настани и ги дефинираа предизвиците и проблемите во тековната петта година на соработката. Претставниците од сите оски имаа можност да разговараат и за регионалниот и локалниот развој, европските фондови, но и за човековите права. Човековите права сè повеќе се присутни во соработката, особено во сферата на дигитални технологии. Со оглед на тоа што на состанокот присуствуваше и господинот Паскал Гале, аташе за регионална соработка во Амбасадата на Франција во Македонија, учесниците имаа можност да дознаат повеќе за активностите на Амбасадата и за последниот билатерален договор потпишан меѓу двете земји.

3. Официјални посети

I. Официјална посета

Дата: 4 – 7 јули 2012 година

Место: Скопје, Охрид, МК

Делегација од Регионалниот Совет на Долна Нормандија, предводена од г-ѓа Корин Фере, заменик претседател задолжена за образование, беше во официјална посета на Република Македонија, во Скопје и Охрид, од 4 до 7 јули 2012 година. Целта на посетата беше да се обнови Спогодбата за соработка со Република Македонија. Г-ѓа Фере ја потпиша спогодбата за соработка со г. Невзат Бејта, министер за локална самоуправа на Република Македонија. На попишувањето му претходеше работна средба меѓу министерот и заменик – претседателката, на тема децентрализација и регионален развој во Македонија, како и перспективи за соработка. Спогодбата беше потпишана во присуство на неговата екселенција г. Жан Клод Шлумберже, амбасадор на Франција во Македонија, и претседателот на Асоцијацијата на агенции за локална демократија (АЛДА), која е координатор на програмата, г. Ориано Оточан.

Претседателот на Република Македонија, г. Ѓорѓе Иванов ја прими делегацијата од Долна Нормандија. Претседателот ја поздрави соработката со Долна Нормандија и го истакна придонесот за зајакнување на француско - македонските односи и развојот на франкофонијата во Македонија.

За време на посетата во Македонија, г-ѓа Фере ја додели наградата за најдобар филм на Фестивалот на француски филм во Охрид. Регионалниот совет на Долна Нормандија го подржува фестивалот од 2011 година. Кинематографската култура на Долна Нормандија беше прикажана преку 5 краткометражни филма и филмот „Спорт за девојки“, кој беше дел од официјалното натпреварување. Делегацијата се сретна со партнерите од програмата како и со претставници од македонските општини кои соработуваат со Долна Нормандија. По тој повод, г-ѓа Фере ја водеше работната средба со македонските општини и со општините Каен и Вистреам од Долна Нормандија.

II. Институционална поддршка

1. Поддршка на регионалниот развој во Македонија

Институционалните односи меѓу Регионалниот совет на Долна Нормандија и Министерството за локална самоуправа на Македонија беа воспоставени во текот на 2011-2012 година со средба со новиот министер.

ОСКА1: ДИГИТАЛНИ ТЕХНОЛОГИИ

Цели

Општи цели

- Зајакнување на капацитетите на општините во Долна Нормандија и Македонија;
- Зголемување на граѓанското учество во процесот на јавно одлучување и локално управување преку употреба на информатички и комуникациски технологии (ИКТ);
- Создавање на терен за работа преку пристап до интернет на јавните места.

Специфични цели

- Промовирање на двете териториите користејќи го потенцијалот на дигиталните технологии преку претпријатија, туристички и културни настани во различните региони во Македонија или во локалните единици во Долна Нормандија;
- Подигање на свеста, особено кај децата и младите, за заштитата на приватноста;
- Подобрување на информатичките познавања за поактивно учество на граѓаните во користењето на интернет;
- Создавање на меѓународна мрежа на ИКТ и човекови права составена од асоцијации/НВО, претпријатија, граѓани, општини кои сакаат да учествуваат во процесот на усвојување на јавните политики;
- Зајакнување на капацитетите за развој на системот на е-учење;
- Поттикнување на размените на искуства меѓу аниматорите на дигиталните клубови во Долна Нормандија и Македонија.

Носители на проектот

- Метаморфозис (МК)
- Дирекција за дигитален развој на територијата на Регионалниот совет на Долна Нормандија (ДН)

Партнери на проектот

- Министерство за информатичко општество и администрација на Македонија
- Општини заинтересирани за децентрализирана соработка: Дебар, Велес, Скопје
- Polytechnicum – Долна Нормандија
- Дигитални клубови и телецентри
- Википедиа-Македонија

Активности

1.1. Создавање на вики портали

Промовирање на двете териториите користејќи го потенцијалот на дигиталните технологии преку претпријатија, туристички и културни настани во различни географски подрачја во Македонија и во Долна Нормандија.

1.1.1. Користење на регионалните вики портали во двете територии

Дата : 6 март 2012 година

Место : МК

Во рамките на оската 1 „Дигитални технологии“, „Метаморфозис“ организираше обука за користење на вики интернет страници за македонските партнери на децентрализираната соработка.

По обуката, учесниците стекнаа нови вештини за уредување на веб-содржини, за да можат да работат на вики-интернет страници, како и на Википедија. Со помош на стекнатите вештини, учесниците можат преку користење нов интернет простор да ја промовираат својата работа.

Обуката се одржа на 6 март, 2012 година во Скопје, во просториите на Метаморфозис.

1.1.2. Обука за користење на регионалните вики портали во Македонија

Дата : 4 и 9 мај 2012 година

Место : Велес, Дебар

Обука за користење на вики порталите наменета за различни групи (претпријатија, НВО, општини, уметници итн.) во секој регион во Македонија. Со цел да се поттикне употребата на вики порталите во рамките на нивните долгорочни цели и активности ќе биде направена обука за македонските партнери во соработката. Материјалот употребен на обуките за употреба на вики порталите ќе биде адаптиран на француски јазик.

1.1.3. Вики маратони

Дата : април - мај 2012 година

Место : Велес, Дебар

По одржувањето на обуките за користење на вики, во текот на 4 дена беа организирани вики маратони. На овие маратони учествуваа претставници од приватниот сектор, граѓански здруженија, асоцијации, институции, општини, како и наставници, ученици, студенти, волонтери и активисти. Маратоните се состоеја во техничка обука за користење на софтверот вики, со што би се помогнало во промовирање на нивната работа и зголемување на нивната видливост на интернет. Со помош на обучувачи од Фондацијата Метаморфозис, учесниците можеа да објават веќе подготвени содржини.

Маратоните се одвиваа во просториите на Фондацијата „Фокус“ од Велес, на 25 април и 9 мај 2012 година и во просториите на Центарот за одржлив развој на заедницата Дебар, на 26 април и 4 мај 2012 година. На маратоните присуствуваа вкупно 56 учесници и беа објавени околу 70 написи на македонски, албански и турски јазик на теми од култура, историја, обичаи, образование и познати личности од спомнатите предели.

Предвидено е и одржување на ваков вид на маратони и во Скопје. По нивното одржување сите учесници како награда за учество и придонес ќе добијат маички. Ќе биде организирана и промоција во медиумите. За време на настаните учесниците добија прирачник за употреба на вики на македонски и на албански јазик. Овој прирачник е веќе преведен на француски и неговата адаптација е во тек.

1.2. Создавање на регионална мрежа за човекови права

Создавање на мрежа на НВО и експерти во областа на заштита на приватноста и човекови права во Долна Нормандија, Македонија и други земји на Балканот.

1.2.1. Организирање на конференција

Дата: 21 – 22 мај 2012 година

Место: Скопје

Идејата за создавање на мрежа за размена на искуствата во делот на новите технологии и човековите права се роди за време на семинарот одржан во Каен во јуни 2011 година. Оваа година на 21 и 22 мај во Скопје се одржа конференција на тема „Слобода и приватност на Интернет“. Експерти од областа на човековите права присуствуваа на конференцијата. Конференцијата опфаќаше теми од слободно изразување на интернет, заштита на децата на интернет, заштита на приватноста во медиумите и на интернет во Македонија, на Балканот и во земјите од ЕУ. Во текот на два дена, присуствуваа околу 110 учесници претставници на граѓанскиот сектор, приватниот сектор, јавните институции, министерства и образовни институции. Настанот, на кој учествуваа 36 говорители, 2 модератори, беше проследен со дискусии од страна на публиката. За време на конференцијата 500 пораки беа објавени на социјалните мрежи, кои беа користени како директна алатка за комуникација со предавачите. За француските партнери кои не можеа да присуствуваат на конференцијата беше организиран пренос во живо на француски јазик. Паралелно со конференцијата беа организирани работилници за делење на материјали и давање на инструкции за заштита на приватноста на социјалните мрежи, заштита на децата и безбедност при сурфање на интернет.

1.3. Подигање на свеста кај младите и децата за употребата на интернет и почитување на правото на приватност

Дата : октомври 2011 – април 2012 година

Место : МК

Со цел да се подигне свеста кај младите и децата за правата на приватност беа создадени 10 анимирани игри и 13 образовни краткотражни филмови на македонски и албански со превод на француски, турски и ромски. Тие се направени на теми на злоупотреба на мобилните телефони, крадење на лозинки, плагијат, зависност од видео игри и сл. Дел од нив беа промовирани за време на конференцијата „ Слобода и приватност на интернет“. За време на конференцијата имаше отворена работилница каде можеа да се добијат информации за заштита на приватноста и безбедноста на децата на интернет и социјалните мрежи.

Игрите и филмовите може да се најдат на интернет порталот www.crisp.org.mk, и на Youtube каналот "bezbednonainternet". За време на летниот период истите ќе бидат промовирани и во Долна Нормандија.

1.4. Создавање на платформа за споделување на материјали и методи за е-учење во Македонија

Дата : февруари – октомври 2012 година

Место: ДН

Оваа активност се спроведува во Долна Нормандија, додека во Македонија постојат иницијативи за слободно користење на едукативните извори на интернет. Можноста за спроведување на таков систем во Македонија ќе бидат разгледана во зависност од искуството во Долна Нормандија.

1.5. Соработка меѓу дигиталните клубови во Македонија и Долна Нормандија

Дата: февруари – октомври 2012 година

Место: ДН

Оваа активност е организирана во Долна Нормандија преку организирањето на различни настани за промоција на Македонија во Дигиталните клубови. Во Македонија беше најавена обука за аниматорите на дигиталните клубови од страна на Министерството за информатичко општество и администрација со цел да ги зајакнат нивните соработки во иднина.

Временска рамка

Бр. на активност	Име на активността	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8
1.1.	Создавање на вики портали											
1.2.	Создавање на регионална мрежа за човекови права											
1.3.	Подигање на свеста за приватноста на интернет											
1.4.	Создавање на платформа за е-учење											

ОСКА 2: МЛАДИ И ЛОКАЛНО И ЕВРОПСКО ГРАЃАНСТВО

Цели

Општи цели

- Здружување на способностите на чинителите од Долна Нормандија и Македонија за спроведување на одржливи и партиципативни младински политики;
- Зголемување на вклученоста на младите преку поттикнување на нивното вклучување во општествениот, економскиот и политичкиот развој во нивниот регион;
- Јакнење на врските на соработка за подобро да се одговори на предизвикот на социјална и професионална вклученост преку креативни партнерски проекти.

Специфични цели

- Одредување на потребите на младите луѓе и нивните проблеми во Долна Нормандија и Македонија во однос на пазарот на трудот, да анализираат и да се адаптираат практиките преку конкретен пристап;
- Формирање на младински информативни и советодавни центри;
- Европската мобилност на младите од Долна Нормандија и Македонија да стане еден од основните елементи на локалната политика во земјата или регионот.

Носители на проектот

- Коалиција на младински организации – СЕГА (МК)
- Европска куќа во Каен – Долна Нормандија (ДН)

Партнери на проектот

- Француска амбасада во Македонија (канцеларија за јазична соработка)
- Агенција за млади и спорт на Македонија
- Регионална дирекција за млади и спорт од Долна Нормандија
- Ректорат на академијата од Каен
- Здружение Mémoire pour la vie
- Образовна лига од Долна Нормандија

Активности

2.1. Поддршката на младите што влегуваат во професионалниот живот

1.1.1. Волонтерството како фактор на социјалната кохезија

Дата: 25 – 26 април 2012 година

Место: Долна Нормандија

Во рамките на оската „Млади“ од проектот за децентрализирана соработка меѓу регионот Долна Нормандија и Македонија, на 25 и 26 април македонска делегација составена од Зоран Илиески, извршен директор на коалицијата на младински

организации СЕГА, Исен Асани, градоначалник на општина Теарце и Даниела Адамова, раководител на секторот за образование во град Скопје, беше во студиска посета на Долна Нормандија. За време на посетата македонските претставници имаа можност да разменат искуства со општинските работници и советници на тема вработување на младите, младински локални политики и граѓанско волонтерство. Особен интерес беше покажан за граѓанското волонтерство, како начин за вклучување на младите во професионалниот живот. Граѓанското волонтерство беше претставено преку сведоштва на неколку млади кои го искусиле овој начин на вклучување во активното граѓанско општество. За време на средбите исто така стана збор и за европската програма „Европски волонтерски сервис“. Дел од оваа програма е младата Катерина Котеска од Прилеп која само што го започна својот волонтерски стаж во Европска куќа од Каен, Долна Нормандија. Таа работи на програмата за децентрализирана соработка меѓу Долна Нормандија и Македонија. Оваа алатка на Европската унија претставува еден начин за јакнење и развивање на капацитетите на младите луѓе, отворајќи можности за полесно влегување во професионалниот свет.

2.2. Локалните претставници, политиките за младите и Европа

2.2.1. Полесен пристап или враќање на пазарот на трудот

Дата: 20 - 23 јуни 2012 година

Место: ДН

Во периодот од 20 – 23 јуни 2012 година во Каен - Франција, Коалиција на младински организации СЕГА и Европска Куќа од Каен организираа студиска посета на тема „Полесен пристап или враќање на пазарот на труд“. На студиската посета учествуваа претставници на институции кои работат на поддршка на младинското вработување од Република Македонија. Студиската посета имаше за цел да се развие дебата и да се разменат искуства за активните политики и мерки за полесен пристап или враќање на пазарот на трудот на младите невработени лица. Се разменуваа искуства и мислења на различни нивоа, за донесување на политики и нивно спроведување во пракса. Посебен фокус беше ставен на програмата ELAN'S (Espaces Locaux d'Activités Novatrices) – Локални пунктови за иновативни активности, која ја финансира регионот на Долна Нормандија, а која нуди глобален пристап за враќањето на пазарот на трудот на младите невработени.

2.2.2. Надлежности на меѓуопштинските институции по прашањето за младите

Дата: 11 - 13 јули 2012 година

Место: Струмица, МК

Во периодот од 11 до 13 јули 2012 година беше организиран семинар на тема „Меѓуопштинска соработка за поттикнување на социјалната кохезија кај младите“ во хотел Глигоров, Струмица. На семинарот учествуваа претставници од локални самоуправи (Скопје, Делчево, Струмица, Теарце, Кисела Вода, Кавадарци, Велес и Радовиш), претставници од „Моја кариера“, Министерството за труд и социјална политика и Националната агенција за европски образовни програми и мобилност од Република Македонија како и претставници од Регионот Долна Нормандија, Франција.

Семинарот беше отворен со претставување на програмата за децентрализирана соработка помеѓу Македонија и Долна Нормандија. Главната цел на семинарот беше да се влијае на подобрување на социјалната кохезија на младите луѓе преку институционална соработка на локалните и националните власти. Учесниците од Министерството за труд и социјална политика ги пренесоа своите искуства за Законот за волонтерство на Република Македонија, додека Националната агенција за европски образовни програми и мобилност ги презентираше можностите кои ги нуди програмата „Млади во Акција“ со посебен акцент на Европскиот Волонтерски Сервис. Семинарот понуди можност за размена на искуства и добри практики помеѓу учесниците од Република Македонија претставниците на регионалната асоцијација на локални мисии и Европска куќа од Каен од Долна Нормандија.

2.2.3. Спроведување на политиката за вработување на млади

Дата: 9 – 11 јули 2012 година

Место: МК

Во периодот од 09 – 11 јули 2012 година Коалиција на младински организации СЕГА и Европска Куќа од Каен во организираа семинар на тема „Нови пристапи за младинско вработување“ во хотел Глигоров, Струмица. На семинарот учествуваа претставници од институции и организации кои работат на прашањето на младинско вработување од Република Македонија како и претставници од Долна Нормандија, Франција.

Целта на семинарот беше да се развие дебата за моменталната економска положба на младите во Република Македонија и во Регионот Долна Нормандија, како и да се разменат искуства за иновативни пристапи во решавање на проблемот со младинската невработеност. Семинарот истовремено им понуди можност на релевантните носители на програми и политики за младинско вработување да понудат решенија за намалување на стапката на невработеност кај младите луѓе во Република Македонија.

Претставниците на регионалната асоцијација на локални мисии од Долна Нормандија ги пренесоа своите искуства на оваа тема, додека пак претставниците на Агенцијата за вработување на Р. Македонија зборуваа за програмата за практиканство во Македонија. Од друга страна, претставниците на USAID/YES проектот ги презентираа своите активности во Македонија.

2.3. Размена на знаења и искуства во областа на информирањето на младите

2.3.1. Набљудувачка посета на работно место

Дата: ноември - декември 2011 година

Место : Долна Нормандија

Еден претставник на Центарот за информации и совети за младите од Прилеп - плод на соработката помеѓу Долна Нормандија и Македонија – имаше можност да дојде во набљудувачка посета во Регионалниот центар за информирање на младите (CRIJ) во Долна Нормандија. За ова професионално лице целта беше да се здобие со нови вештини што се својствени за неговото работно место, како и да се споделат добрите практики со искусен партнер. При тоа беше ангажирана и Дирекцијата за млади и спорт на

Регионалниот одбор. Партнерството продолжува и со воведувањето анкетно истражување и/или создавањето фокусни групи чија цел е да се разбере подобро како младите се однесуваат на информативното пол со цел да се задржи чекор со нивните потреби и да се прилагодат професионалните практики.

Временска рамка

Бр. На активност	Име на активност	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8
2.1.1.	Волонтерството како фактор на социјалната кохезија											
2.2.1.	Полесен пристап или враќање на пазарот на трудот											
2.2.2.	Надлежности на меѓуопштинските институции за младите											
2.2.3.	Спроведување на политика за вработување на млади											
2.3.1.	Набљудувачка посета на работно место											

ОСКАЗ: ПОПИС НА КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

Цели

Општи цели

- Зајакнување на способностите на локалните работници во областа на урбанизам на културното наследство;
- Поттикнување на дијалогот меѓу општинските советници и административните работници поврзани со проблематиките за спроведување на соодветни политики за културно наследство ;
- Вмрежување на локалните единици за да не бидат изолирани во нивните пристапи и да работат надополнето;
- Дефинирање на методологија за оперативен попис меѓу сите чинители со цел да се создаде алатка за заштита и управување на културното наследство;
- Поттикнување на економскиот развој на општините преку културното наследство;
- Вклучување на малцинствата.

Специфични цели

- Придружување на градовите во нивните проекти за попис на културно наследство;
- Проучување на моменталната состојба на политиките и алатките за урбанизам на културно наследство во Франција и Македонија;
- Поттикнување на вклученоста на локалните единици и институции од Долна Нормандија;
- Зајакнување на партнерството и размените меѓу факултетот за архитектура од Скопје и Универзитетот од Каен;
- Развивање на врски со други земји од Балканот и Кавказ.

Носители на проектот

- Национална асоцијација на градови со историја и уметност и градови со заштитени зони и сектори (ФР)
- Асоцијација на градови од Македонија со архитектонско наследство (МК)

Партнери на проектот

- Град Скопје
- Општините Велес, Штип, Куманово, Кратово, Берово
- Факултет за архитектура
- Вардарски плански регион

Активности

3.1. Студиска посета за започнување на попишувањето на културно наследство

Дата: 4-10 март 2012 година

Место: МК

Во рамките на оска 3 „Попис на културно наследство“ делегација од Националната асоцијација на градови со историја и уметност и градови со заштитени зони и сектори (AANVPAH & VSSP) престојуваше во Македонија од 4 до 10 март 2012 година. Во соработка со Асоцијацијата на градови од Македонија со архитектонско наследство,

Француската делегација работеше на попис на архитектонското наследство во македонските градови Велес, Штип, Берово, Кратово и Куманово. Заедно со архитектите од градовите, работата на терен се одвиваше врз досегашните документирано истражувања спроведени минатата година и создаде многу интересни идеи и размени на искуства. За време на посетата се разгледуваа и можностите за заштитата на културното наследство во Македонија, по пример на француското законодавство. Четирите работни дена завршија со конференција на тема „Стандардите во пописот на архитектонското наследство“. На конференцијата беа претставени ЕУ стандардите за заштита на архитектонското наследство, а воедно ќе биде претставена и соработката на оската за попис на културното наследство. Создавањето на партнерства помеѓу општините и националните институции, креирањето на алатка за попис на наследството која ќе ги следи европските стандарди, но ќе се прилагоди на потребите и спецификите на Македонија, а најмногу подигањето на свеста на граѓаните беа само дел од заклучоците кои во следната етапа треба да создадат мрежа од стручни лица на сите нивоа со цел да се заштити архитектонското наследство.

3.2. Семинар во Долна Нормандија

Дата : 27 – 31 август 2012 година

Место : ДН

Станува збор за активност која ќе овозможи размена меѓу општинските советници и административни работници од Долна Нормандија и Македонија на тема политики за културно наследство спроведувани во двете територии. Оваа посета ќе биде искористена за подготовка на европски проект во рамките на ИПА програмата. Активноста е базирана на посети на градови кои развиваат алатки за урбанизам на културното наследство. Овие посети ќе бидат обезбедени од страна на одделенијата за урбанизам и културно наследство. Учесници на семинарот ќе бидат претставници од општините од Македонија и од Долна Нормандија. Целта е да се направи синтеза на француските политики за културно наследство во прилог на општините.

3.3. Работна група за следење на пописот на културно наследство во Македонија

Дата : 17 – 22 јуни 2012 година

Место : Штип, Берово, Велес, Куманово, Кратово (МК)

Од 17 до 22 јуни 2012 година делегација од Француска национална асоцијација на градови со историја и уметност и градови со заштитени зони и сектори (ANVPAH&VSSP), беше во работна посета во Македонија. Во текот на посетата, француската делегација заедно со Асоцијацијата на градови од Македонија со архитектонско наследство оствари работни посети во Берово, Кратово и Битола со цел да се продолжи со анализата и пописот на културното наследство во овие градови. Во Крушево, кој од неодамна стана членка на Асоцијацијата на градови од Македонија со архитектонско наследство, беше организирана студиска посета за да се открие неговото културно наследство и да се идентификуваат предизвиците за урбанизација. На ваков начин Крушево се вклучи во активностите на Оската „Попис на културно наследство“ кои се спроведуваат веќе една година. Во Кратово и Берово работата на терен се одвиваа заедно со раководителите на Одделенијата за урбанизам во Општините. Француската делегација и македонските претставници ќе работат и на предложената методологија во рамките на соработката.

ПРОГРАМА ЗА ДЕЦЕНТРАЛИЗИРАНА СОРАБОТКА ДОЛНА НОРМАНДИЈА/МАКЕДОНИЈА
Програма на активности 2011-2012 година

Мисијата беше заокружена со две средби со Францускиот институт во Скопје и со Асоцијацијата Налас NALAS.

Временска рамка

Бр. на активност	Име на активност	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8
3.1	Студиска посета за започнување на попишување на културно наследство											
3.2	Семинар во Долна Нормандија											
3.3	Следење на пописот											

ОСКА 4: КУЛТУРНИ ПОЛИТИКИ

Цели

Општи цели

- Создавање на стратегија за културен развој на Регионот Пелагонија и развивање на професионалните капацитети на локалните културни работници кои ќе придонесат во одржливиот културен развој и одржувањето на соработката меѓу општините и Регионот Пелагонија со Областа Монт Сан Мишел во Долна Нормандија;
- Зајакнување на локалното управување во Долна Нормандија во доменот на култура и вклучување на различни културни работници во меѓународни културни размени.
- Анализирање на потребите во една област во Долна Нормандија (област Монт Сан Мишел) која ќе оди во насока на територијална дијагноза и ќе претставува нов модел на локални или регионални културни политики.

Специфични цели

- Зајакнување на врските меѓу институциите и индивидуите во доменот на уметноста и културата во Регионот Пелагонија во Македонија и во Областа Монт Сан Мишел во Долна Нормандија;
- Обезбедување на алатки за развивање на професионалните капацитетите, вмрежување, планирање на културните политики и стратешки развој;
- Развивање на делот култура во наведените региони и на регионална соработка која би овозможила социјален и економски развој.

Носители на проектот

- Центар за нови иницијативи во уметноста и културата - Локомотива (МК)
- CRÉCET – Регионален центар за култура, етнологија и техника (ДН)

Партнери на проектот

- Центар за развој на планскиот регион Пелагонија
- Француска амбасада во Македонија
- Општини од Регионот Пелагонија
- Асоцијации и културни институции во Регионот Пелагонија
- Област Сан Мишел

Активности

4.1. Идентификација и развој на стратегијата

Дата: октомври 2011 – октомври 2012 година

Место : МК

Идентификацијата и анализата на ситуацијата започнаа во третата година на проектот и продолжува во 2012 година. Со оваа активност ќе се анализира актуелната ситуација во областа на културата во Регионот Пелагонија, и за прв пат ќе се добијат податоци за

институциите, асоцијациите, индивидуите и тековните проекти поврзани со култура во овој регион. Оваа активност се уште не е направена на национално ниво и ваквата иницијатива би можела да претставува инспирација за другите плански региони во Македонија да го направат истото. Тоа само по себе би водело кон создавање на база на податоци на културното македонско богатство на национално ниво. Координативното тело формирано од четири лица заедно со Центарот за развој на Регионот Пелагонија и Локомотива вршат анализи на територијата и создаваат регистри. Оваа активност подразбира:

- Истражување и анализа на актуелната ситуација во областа на културата во Регионот Пелагонија;
- Создавање на регистар на институции, на асоцијации и индивидуи во културата, манифестации и проекти за културен туризам.

Овие податоци ќе бидат база за стратешки план за културен развој кој ќе биде направен до крајот на 2011 година.

4.2. Создавање на организациска структура

Дата: октомври – декември 2011 година

Место: Област Монт Сан Мишел

Создавање на организациска функционална структура во Областа Монт Сан Мишел која може да го подржи создавањето и спроведувањето на проектот, обезбедена со:

Предвидените чекори: заедно со координаторот да се дефинира стратегија за одредување на учесници и главни културни работници кои ќе бидат вклучени во активностата и одржување на повеќе состаноци со претставници од Областа со цел да се направат размени за идните перспективи и планови во рамките на создавањето на нивните културни политики се веќе во текот. Оваа активност се одвива по примерот на Регионот Пелагонија и би овозможила создавање на временска рамка на активности за идната година во проектот.

4.3. Создавање на мрежа во Регионот Пелагонија

Дата: 13 јули 2012 година

Место: Регион Пелагонија

По успешната реализација на работилницата во Битола за “Управување со проектен циклус и стратешко планирање” која се одржи од 7-ми до 10-ти мај 2012 година, како дел од активностите на програмата за децентрализирана соработка, следна активност беше одржување на состанок за формирање на регионална културна мрежа. Состанокот се одржа во Битола, 13 јули 2012 година со учество на претставници на јавни културни институции, лица одговорни за култура од сите девет општини во Пелагонија, претставници на невладиниот сектор и независни уметници. Состанокот овозможи дефинирање на целите, принципите на работа и начинот на управување, донесување одлуки во мрежата, формирање на координативно тело, модели и содржини на регионална меѓу-општинска и меѓу-институционална соработка. Оваа мрежа за прв пат се формира во Македонија и има за цел преку вмрежување и стратешка соработка во доменот на културата да се придонесе кон подобар и рамномерен регионален развој.

4.4. Работилница за зајакнување на капацитетите

Дата : 7 – 10 мај 2012 година

Место: Регион Пелагонија

Работилница на тема „Проект менаџмент и стратешко планирање“ беше организирана од 7 до 10 мај во Битола. На работилницата учествуваа стручни лица од Битола, Прилеп, Ресен, Кривогаштани, Долнени, Демир Хисар, Крушево, Новаци, како и два српски експерта –Кристина Кујунџиќ и Маријана Цветковиќ-Марковиќ.

Целта на работилницата беше да се здружат способностите и капацитетите на регионот и да се воспостави регионална културна мрежа. Во првата фаза од здружувањето, групата ги идентификуваше потребите, потенцијалите и решенијата за поголема хомогенизација на културната понуда на својата територија.

Центарот за развој на Пелагонискиот плански Регион како координативен и комуникациски центар ќе го следи развојот и работата на мрежата.

За време на работните денови, се согледаа заедничките потреби на македонскиот регион и областа на Монт Сен Мишел за интерсекторско поврзување на културата и туризмот преку конкретни активности.

4.5. Работна посета во Областа Монт Сан Мишел

Дата : 26 – 30 јуни 2012 година

Место : Област Монт Сан Мишел (ДН)

Во рамките оската за „Културни политики“, во периодот од 26-ти до 30-ти јуни 2012 година, се реализираше официјална работна посета на неколку општини и културни институции од областа на заливот Монт Сент Мишел. Основна цел на оваа работна посета беше да се размени знаење и добра практика во локалното владеење (самоуправува) на општините и во работењето на јавните културни институции од двете територии, со фокус на работата и организацијата на културниот сектор и неговата меѓу секторска соработка со секторот за туризам, согласно постоечките јавни политики и програми. Делацијата беше составена од претставници на општините Кривогаштани и Ресен од Пелагонискиот регион и Центарот за развој на Пелагонискиот плански регион. За време на посетата се реализираа состаноци со претставници на: одделенијата за култура, едукација, млади, спорт и туризам од областа на заливот Монт Сент Мишел; неколку општини (заедницата на општини Сен Жам, заедницата на општини на Пеи на Гренвил, здружените општини Изињи-ле-Буа) и културни институции (Регионалното Relais Culturel во градот Дисе и Националниот центар за циркуска уметност - La Brèche) Споменатите општини и институции, меѓу другите ќе бидат вклучени во работата која ќе започне на оваа територија во 2013, во рамките на програмата за децентрализирана соработка, посветена на развој на територијално специфична културна мрежа и стратегија за развој на културата, следејќи ја позитивната пракса и методологија веќе воспоставена во Пелагонискиот регион.

4.6. Културен производ и културна размена

Дата: септември 2012 година

Место: Регион Пелагонија

Создавање на денови на културата во Регионот Пелагонија и фонд за соработка во регионот за меѓу регионална соработка.

Временска рамка

Бр. на активност	Име на активност	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8
4.1.	Изработка на документ за стратешко планирање												
4.2.	Одредување на потенцијални заинтересирани страни во соработката												
4.3.	Вмрежување												
4.4.	Работилница за зајакнување на капацитетите Работилница за управување со проекти												
4.5.	Посета во Долна Нормандија												
4.6.	Создавање и спроведување на инструменти за Фонд за регионални културни проекти												

ОСКА5: ТУРИЗАМ

Цели

Општи цели

- Подготовка на стратегија за развој на туризмот во 8 општини во Југозападниот плански регион;
- Јакнење на капацитетите на локалните власти за спроведување на стратегијата.

Специфични цели

- Оценување на капацитетите и условите во 16 општини со цел да се развие туризмот во рамките на децентрализираната соработка;
- Јакнење на капацитетите на локалните власти во областа на одржливиот туризам;
- Создавање на стратегии за развој на одржливиот туризам на локално и регионално ниво во најмалку 8 општини.

Носители на проектот

- Центар за институционален развој – ЦИРа (МК)

Партнери на проектот

- Општини од Македонија и Долна Нормандија

Активност

5.1. Фаза на подготовка

5.1.1. ЦИРа во студиска посета на Долна Нормандија

Дата: 5 – 7 март 2012 година

Место: Долна Нормандија

Зоран Стојковски, извршен директор на ЦИРа и Срџан Амет, координатор на Оска 5 „Туризам“ беа во студиска посета на Долна Нормандија со цел да го идентификуваат нивниот иден француски партнер за спроведување на активностите од Оска 5. Посетата овозможи да се запознаат со системот на туризам развиен во Регионот Долна Нормандија. За време на посетата имаа можност да се сретнат со повеќе чинители од областа на туризмот. Оваа посета претставуваше одлична можност да се разменат искуства и добри практики.

5.1.2. Координативен состанок со општините од Југозападниот плански регион

Дата :20 април 2012 година

Место: Струга

Средбата со општините од Југозападниот плански регион се одржа на 20 април 2012 година во Струга и истата беше заеднички организирана со Центарот за развој на Југозападниот регион. Учесници беа претставници од општините кои имаа можност да го кажат своето мислење во однос на воспоставувањето на стратегија за развој на туризмот во Југозападниот плански регион. За време на дискусиите акцентот беше ставен на

користената методологија за спроведување на стратегијата. Најголем дел од општинските претставници за нагласија потребата за локални стратегии.

5.1.3. Работни средби со заинтересираните страни за изработка на стратегијата

Дата : јануари – февруари 2012 година

Место: МК

Во почетокот на проектот ЦИРа воспостави контакти со клучните институции на локално и регионално ниво како Агенцијата за промоција и развој на туризмот, Министерството за локална самоуправа, Центарот за развој на Југозападниот плански регион, Туристичката комора на Македонија, асоцијацијата на хотелиери. Целта на воспоставените контакти е нивно целосно вклучување во процесот на изработка на стратегијата за да се добие задоволителен резултат.

5.1.4. Студиска посета со цел да се создаде програмата за развој на стратегија за одржлив туризам на локално ниво во соработка со францускиот партнер и да се дефинира процесот и алатките користени од страна на општините

Дата: 8 – 12 мај 2012 година

Место : ДН

Во соработка со Регионалниот совет на Долна Нормандија беше организирана втора студиска посета во Долна Нормандија. Како дел од македонската делегација имаше претставници од Министерството за локална самоуправа, ХОТАМ, туристичката комора на Македонија, Центарот за развој на југозападниот плански регион. Целта на посетата беше да се остварат посети на соодветните институции во Долна Нормандија со цел да се размени искуство и знаења во насока на создавање на соодветна стратегија за развој на туризмот следејќи ги европските норми. Во текот на посетата делегацијата можеше да заклучи дека туристичката понуда секогаш е насочена кон клиентот и дека соработката меѓу сите туристички чинители е неопходна.

5.2. Создавање на стратегија за развој на одржливиот туризам на локално ниво

5.2.1. Подготовка на стратегијата во 8 општини преку спроведување на прашалник

Дата: јули – август 2012 година

Место: МК

Процесот на подготовка на стратегијата во 8 македонски општини ќе биде придружен од експерти од ЦИРа и ќе биде извршен преку спроведување на прашалник.

Временска рамка

Бр. на активност	Име на активност	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9
5.1.1.	Студиска посета												
5.1.2.	Средба со општините												
5.1.3.	Работни средби												
5.1.4.	Студиска посета												
5.2.	Создавање на стратегијата												

ОСКА 6: РАЗВОЈ НА ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО

Цели

Општи цели

- Зајакнување на капацитетите на земјоделските организации за одржлив економски развој;
- Земјоделските организации вклучени во овој проект се организации на производители, кооперативи со активности во различни области како: техничка опрема, употреба на заеднички материјали, комерцијализација.

Специфични цели

- Зајакнување на организациите и нивното функционирање (визија – стратегија, организација на услуги, човечки и финансиски средства);
- Обезбедување услуги на нивните членови (економски, технички, права);
- Јакнење на соработката во рамките на земјоделската мрежа на Балканот.

Носители на проектот

- Француски земјоделци за меѓународен развој – АФДИ Долна Нормандија
- Федерација на фармери на Република Македонија - ФФРМ

Партнери на проектот

- IADK, Иницијатива за земјоделско развивање во Косово (Косово)
- Асоцијација на индивидуални фармери од Србија
- Асоцијација на фармери од Босна и Херцеговина (БиХ)
- Асоцијација на сточари од Албанија

Активности

6.1. Придружување на земјоделските организации за да се подобри рентабилноста и земјоделското производство и организирање на земјоделско прехранбените филијали

6.1.1. Работна група за квалитетот на млекото

6.1.1.1. Средба на чинителите за одредување на активностите

Дата : 16 јануари и 2 март 2012 година

Место : МК

Работната група одржа два работни состаноци во јануари и март 2012 година. Работната група има за цел придонесе за подобрување на условите за одгледување и хигиена преку директна работа во неколку избрани фарми со што ќе се овозможи подобар квалитет на млекото.

Во оваа работна група ќе учествуваат 3 производители од ФФРМ, 4 претставници од млечната индустрија (Идеал Шипка, Битолска млекара, Здравје Радово и Млекара Тетово), 2 лабораториски работници (Институт за сточарство и факултет за ветерина), еден ветеринар од Комора на ветеринари, еден претставник од Министерство за

земјоделство, еден професор од природно - математички факултет. Претставниците на АФДИ учествуваа на состаноците на работната група во март.

6.1.1.2. Посета во Македонија

Дата : 27 февруари – 4 март 2012 година
Место : МК

За време на оваа посета, македонските фармери имаа можност да разменат искуства со француските техничари и одговорни за земјоделските организации во доменот на хигиената и квалитетот на млекото. На таков начин се даде директен придонес на работната група за квалитетот на млекото. Исто така се разгледуваше можноста за директна соработка со фармерите.

Учесниците на оваа посета учествуваа на Балканската конференција организирана од ФФРМ.

6.1.1.3. Посета во Македонија

Дата: 8 – 15 август 2012 година
Место: МК

Од 8 до 15 август 2012 година претставници на АФДИ беа во посета на Македонија. Целта на посетата беше да се разгледаат досега остварените активности и да се предвидат активностите за наредната година.

6.1.2. **Работна група за квалитетот на млекото**

6.1.2.1. Посета на производителите од ФФРМ во Косово

Дата: септември 2012 година
Место :Косово

Со оваа посета македонските фармери можеа да разменат искуства во областа на млеко производството. Подоцна овие искуства ќе бидат пренесени во Македонија и ќе бидат употребени за подобрување на хигиената и квалитетот на млекото. ФФРМ ќе ги пренесе искуствата од посетата на заинтересираните организации.

6.1.2.2. Посета во Франција за производителите од Косово

Дата : ноември 2011 година
Место : ФР

Во рамките на соработката со ИАДК – Иницијатива за земјоделски развој на Косово, АФДИ во ноември 2011 година ќе организира посета во Франција на тема сточарско производство (прехрана, репродукција) и организирање на фармерите во асоцијација. Забелешка: темата за подобрување на квалитетот на млекото ќе биде заедничка со активностите водени заедно со ФФРМ.

6.1.2.3. Посета во Косово на француските сточари

Дата : мај 2012 година

Место : Косово

Во рамките на соработката со Косово, оваа посета цели кон продолжување на поддршката на млечните филијали вклучувајќи ја динамиката на фармерска преработка. Идејата на АФДИ е оваа посета да придонесе во јакнењето на земјоделските организации и да го истакне искуството на ФФРМ со работните групи за квалитет на млекото.

6.1.2.4. Брошура за хигиена на млекото

Дата: септември 2012 година

Место: МК

Како резултат на обуките спроведени во работните групи и искуствата пренесени од АФДИ, ФФРМ одлучи да произведе брошура за хигиена на млекото. Оваа брошура ќе биде објавена на македонски во 300 примерока и ќе биде наменета за млеко поизводителите.

6.2. Зајакнување на мрежата на земјоделски организации на Балканот за одржлив земјоделски развој

6.2.1. Организирање на годишна конференција на мрежата на фармери на Балканот

Дата: февруари 2012 година

Место: МК

Конференцијата на мрежата на фармери на Балканот традиционално се организира еднаш годишно од страна на ФФРМ на различна тематика која треба да придонесе во јакнењето на земјоделските организации на Балканот преку учество на претставници од повеќе организации од различни земји од регионот. Претставници од АФДИ имаа свои излагања на конференцијата.

Временска рамка

Бр. на активност	Име на активност	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8
6.1.1.1	Работна група за квалитетот на млекото											
6.1.1.2.	Посета во Македонија											
6.1.1.3.	Посета во Македонија											
6.1.2.1.	Посета на производителите од ФФРМ во Франција											
6.1.2.2	Посета во Франција на производителите од Косово											
6.1.2.3.	Посета во Косово на француските сточари											
6.2.1.	Балканска конференција											

СОРАБОТКА МЕЃУ ГРАДОВИ

Следејќи го територијалниот пристап на соработката, Регионот Долна Нормандија води политика на придружување и поддршка на локалните единици кои сакаат да работат со Македонија. Оваа обврска и е доделена на асоцијацијата «Солидарни хоризонти (Horizon Solidaires)» во Долна Нормандија и на канцеларијата на децентрализираната соработка во Македонија. Почитувајќи ја независноста на локалните единици во спроведувањето на нивните активности, целта овде е да се поврзат за да ги искористат ресурсите и да создадат заеднички проект.

Соработките меѓу локалните единици од Долна Нормандија и Македонија се продлабочуваат и прошируваат во рамките на соработката. Во овој момент, има 7 соработки меѓу општини од Долна Нормандија и Македонија, секоја на различен степен на соработка.

Активностите на секоја од соработките ќе бидат навремено додадени и ажурирани.

а. Средба со општините во Долна Нормандија

Дата : 3 ноември 2011 година

Место : ДН

Се одржа втората средба со градовите и локалните заедници од Долна Нормандија кои соработуваат со македонски општини. Целта на оваа средба беше да се претстават последните активности на регионот Долна Нормандија во Република Македонија. Накратко беа претставени досегашните активности и посети на општините од Долна Нормандија. Беше одлучено да се изработи и водич на соработката кој би ги содржел сите битни контакти.

б. Средба со македонските општини

Дата : 5 декември 2011 година

Место : МК

На 5ти декември 2011 година, претставници од пет македонски општини, збратимени со локални власти од регионот Долна Нормандија од Франција, одржаа заеднички состанок каде разговараа за својата досегашна соработка со нивните француски партнери, но и за иднината на соработката на градовите од двете територии. Состанокот беше организиран од страна на канцеларијата на соработката меѓу Долна Нормандија и Македонија во Скопје, Асоцијацијата на агенции за локална демократија (АЛДА) и Заедницата на единици на локална самоуправа (ЗЕЛС) со цел вмрежување на македонските градови кои соработуваат со Долна Нормандија. Координаторите на општините Дебар, Берово, Велес, Струга и Крушево ги претставија проектите и реализираните средби со своите збратимени општини од Долна Нормандија, како и нивното значење за локалниот и меѓународниот развој.

Секако, најголем интерес кај сите општини побудија заедничките теми на соработка во областа на културата, животната средина и одржливиот развој. Токму овие заеднички теми резултираа со динамична дебата на размислувања и идеи за проширување и збогатување на соработката со вклучување на повеќе општини од Македонија и од Долна Нормандија кои заеднички би работеле на одредени проекти преку формирање на работни групи и обуки.

с. Средба со општините во Долна Нормандија

Дата : 25 април 2012 година

Место : ДН

Оваа средба на општините од Долна Нормандија кои соработуваат со општини од Македонија имаше за цел да ја претстави политичката ситуација и меѓу етничките односи во Македонија. Секоја од соработките беше поединечно претставена. Посебен акцент беше ставен на оската туризам и претставување на активностите поврзани со туризмот. За време на средбата беа дадени идеи за можни соработки и конкретни активности.

d. Средба со македонските општините

Дата : 12 јуни 2012 година

Место : МК

Македонските општини се задоволни од работната група која што е платформа за размена на искуства и идеи од соработките. Тие идентификуваа нови теми на заедничка соработка помеѓу сите општини како: туризам, млади, култура и културно наследство и комунална хигиена.

Се истакна важноста на одржување на мрежата на општините и нивната комуникација преку размена на искуства и постојано информирање за нивните тековни и идни активности со француските партнери и да се одржи континуитет на средбите. Важно е да се организира идна средба на која ќе бидат поканети сите градоначалници на општините кои соработуваат со општините од Долна Нормандија.

Македонските општини ја прифатија идејата за претставување и промовирање на општинскиот саем во Сен Жам доколку успеат да обезбедат финансиски средства за да ја реализираат посетата.

За понатамошно развивање на проектот, се предвидува вклучување на нови партнери како и бизнис секторот и невладини организации во соработката.

Со оглед на финансиската и економската криза што ја зафати Македонија, но и цела Европа, македонските општини имаат мали буџети што им претставува тешкотија во однос на реализирањето на официјални посети кај своите француски партнери. Поради тоа, Канцеларијата на соработка ја истакна важноста за аплицирање за нови европски проекти со цел да се обезбедат средства за одржување на соработката.

e. Средба со општините од Македонија и Долна Нормандија

Дата : 5 јули 2012 година

Место : Охрид, МК

За време на официјалната посета на делегацијата од Долна Нормандија од 3 до 6 јули, беше организирана средба и со општините кои се дел од програмата за децентрализирана соработка. Средбата се одржа на 5 јули во Охрид. Делегации од општините Каен и Вистреам, кои беа во работни посети на Охрид и Струга, присуствуваа на средбата. Состанокот беше одлична можност да се претстават успехите на соработките, но и предизвиците. Регионот Долна Нормандија уште еднаш ја нагласи силната поддршка за овие соработки. Идна средба меѓу меѓу општините од Долна Нормандија и Македонија е предвидена за 22 септември во Сен Жам за време на саемот на општините.

1. Каен/Охрид

- Посета во Охрид

Дата : почеток на јули 2012

Место: МК

Претставници од општина Каен беа во посета на Охрид во првата недела од месец јули. Освен работните состаноци тие беа присутни и на фестивалот на француски филм во Охрид, каде беа прикажани филмови од Долна Нормандија.

2. Ливаро/Берово

- Посета во Ливаро

Дата: 3-6 август 2012 година

Место: Ливаро, ДН

Од 3 до 6 август 2012 година делегација од Општина Берово, предводена од градоначалникот Драги Наџински беше на официјална посета во Ливаро, Франција. Целта на посетата беше да се официјализира соработката меѓу двете општини преку потпишување на Конвенција за меѓународна соработка. Градоначалникот на Берово, Драги Наџински и градоначалникот на Ливаро, Себастијан Леклерк ја потпишаа Конвенцијата за меѓународна соработка за време на свеченото отворање на саемот на сирење што јубилејно се одржи по 250-ти пат во Ливаро.

Конвенцијата ја отсликува заедничката волја за развивање на институционално партнерство што се заснова на принципот на реципроцитет како и за продолжување на соработката во областите на одржлив и рурален туризам (промовирање на локалните гастрономски вештини), образование, заштита на животната средина, управување со комунален отпад и земјоделски развој.

За време на посетата, македонската делегација посети неколку позначајни објекти во Ливаро како: фабриката за производство на сирење, депонијата за отпад и домот за стари лица.

Двете општини ќе продолжат и во иднина да разменуваат искуства и да соработуваат на проекти во јавниот и приватниот сектор преку формирање на работни групи што ќе бидат овластени за дефинирање на планот за соработка.

3. Шербур/Велес

- Посета во Велес

Дата : октомври 2011 година

Место: Велес, МК

Во октомври 2011 година, делегација од Шербург беше во официјална посета на Велес. По остварувањето на оваа посета, соработката меѓу двата града се разви во повеќе оски: Нови технологии, култура, раководење со отпад.

- Посета во Шербур

Дата : 31 мај – 1 јуни 2012

Место: ДН

Делегација од Велес, предводена од градоначалникот Горан Петров беше во посета на Шербур. Целта на посетата беше развивање на соработката во областа на културата како и потпишување на меморандум за соработка.

4. Ерманвил/Вевчани

➤ Посета во Ерманвил

Дата: 21- 29 јули 2012

Место: ДН

Во рамките на соработката меѓу Вевчани и Ерманвил-сур-Мер , локалната невладина организација „ЛИЧНИК“ од Вевчани и локалната невладина организација „MJC INTERCOMMUNALE“ од Ерманвил-сур-Мер започнаа проект за организирање на младински размени. Проектот „Diving the sea- Climbing the mountain“ опфаќа две фази. Во првата и веќе реализирана фаза, десет млади од Вевчани на возраст од 14-17 години престојуваа во збратимената општина од 20 јули до 30 јули 2012 година. Бидејќи младите од Вевчани живеат во ридско-планински дел, идејата на проектот беше овие деца да спознаат каков е животот на младите од Ерманвил-сур-мер кои живеат покрај море.

За време на посетата беа реализирани повеќе активности кои имаа за цел да ја претстават француската култура и францускиот стил на живеење на луѓето кои живеат блиску до морето пред младите од Вевчани. Младите од Вевчани имаа можност да научат да изработуваат летала, да сурфаат на брановите во морето, да возат едрилици на ветер на брегот на морето и да снимаат радио програми. Тие исто така имаа можност да го посетат Музејот на Нормандија во Каен, градот Каен и помалите локални општини во регионот како: Колвил-сур-мер и Лук-сур-мер. Во рамките на престојот беа организирани француска и македонска вечер каде што двете земји имаа можност да презентираат дел од своите производи, игри, песни и ора. Во периодот од 26 -29 јули во Ерманвил-сур-мер гостуваше и Културно-уметничкото друштво „ДРИМКОЛ“ од Вевчани коешто имаше свој настап општината Флори-сур-Орн и Ерманвил-сур-мер со цел да ги претстави македонските традиционални песни, ора и носии. Во Ерманвил-сур-Мер фолклорната група настапи на Фестивалот на рибата кој традиционално се организира од страна на локалното население. На овој настан присуствуваа и младите од проектот за младинска размена и сите заедно имаа можност да пробаат традиционално подготвена морска храна.

Оваа размена е подржана од македонското министерство за култура.

Наредната фаза од соработката меѓу Вевчани и Ерманвил-сур-Мер опфаќа аплицирање за проект за младинска размена во рамките на програмата „Млади во акција“ со кој десет деца на возраст од 14 до 17 години од Ерманвил-сур-Мер ќе престојуваат во Вевчани за време на летниот период во 2013 година каде што ќе имаат можност да се запознаат со животот на нивните врсници од општина Вевчани.

5. Иф/Дебар

➤ Посета во Дебар

Дата: 23 - 31август 2012

Место: Дебар, МК

24 млади од кои 12 од Франција и 12 од Дебар учествуваа во кампот во дебарското езеро, во кругот на Центарот за спорт во вода, од 23 до 31 август 2012. За време на посетата се организираа разни активности за запознавање со градот, културата, традициите, се

организираа посети на Охрид, Струга, Вевчани, како и на верските објекти, театарот. Беше организирана и еколошка акција.

6. Вистреам/Струга

➤ Посета во Вистреам

Дата : 31- 4 ноември 2011 година

Место: ДН

Македонската делегација за време на неколку дневната посета во Вистреам, имаше можност заедно со своите колеги од Долна Нормандија да посети неколку локации и да се запознае со начинот на работа во гореспоменатите области. Покрај посетата на младинскиот центар и инфраструктурата на каналот во Вистреам, македонската делегација го посети и бирото за туризам, каде имаше можност одблизу да се запознае со организирањето на летен и зимски туризам.

На втори ноември 2011 година, во просториите на општината во Вистреам (Ouistreham), градоначалникот на Вистреам, г. Андре Ледран и г. Муним Бајкрактар, шеф на струшката делегација, потпишаа тригодишен меморандум за соработка. Струга и Вистреам ја започнуваат официјалната соработка во полињата туризам, животната средина и млади. Потпишувањето на договорите е резултат на повеќе технички средби остварени во изминатиот период.

Потпишувањето на тригодишниот меморандум меѓу Струга и Вистреам, како дел од децентрализираната соработка меѓу Регионот Долна Нормандија и Република Македонија, претставува отворање на двата града кон светот и Европа во духот на еднаквост и размена.

➤ Посета во Струга

Дата : јули 2012 година

Место: Струга, МК

Делегација од Вистреам беше во посета на Струга во почетокот на јули. Во текот на средбите беа договорени повеќе активности и се зборуваше за развој на досегашните теми на соработка.

➤ Посета во Струга

Дата : 26 – 30 август 2012 година

Место: Струга, МК

Делегација составена од претставници од општина Вистреам и од младински институции од Вистреам, ќе биде во Струга од 26 до 30 август. Идејата беше да се развијат младински проекти на тема спорт. За таа цел тие се сретнаа со неколку претставници од релевантните институции.

7. Сен Жам/Крушево

➤ Посета во Крушево

Дата: 22 – 25 февруари 2012 година

Место : Крушево, МК

Од 22 до 25 февруари 2012 година во Крушево престојуваше делегација од Заедницата на општините Сан Жемс. Целата на посетата беше да се идентификуваат можностите за заедничка соработка. За време на неколку дневната посета, локалните власти од двете

општини ги одредија можните области на соработка истакнувајќи го туризмот како основна тема на соработка. Општина Крушево и Заедницата на општини Сен Жам.

➤ **Посета во Сан Жемс**

Дата: 22 – 25 септември 2012 година

Место : Сан Жамс

Во периодот од 22 до 25 септември 2012 година, Сан Жамс организира саем на општините. Во рамките на овој саем, ќе се претстави општина Крушево.

8. Флери-сур-Орн/Карпош

➤ **Посета во Карпош**

Дата: 5 – 9 јули 2012 година

Место : Карпош, МК

Петчлена делегација предводена од градоначалникот на општината Флери-сур-Орн, Марк Лецерф, беше во посета на општина Карпош од 5 до 9 јули. Во текот на четиридневната посета на делегацијата од Долна Нормандија, составена од градоначалникот и заменици градоначалници од Флори, тие имаа средби со градоначалникот на општина Карпош и со сите сектори на работа во локалната самоуправа и ги посетија градинките и училиштата на Карпош. Исто така, со земајќи го во предвид посебниот интерес од француската страна за темата локална демократија и учество на граѓаните, тие имаа работен состанок со урбаните и месните заедници од Општината Карпош. На средбата со општинските советници, и двете страни имаа можност да разменат информации за функционирањето на локалната самоуправа во Франција и Македонија како и предизвиците на децентрализацијата во двете земји. Наредната средба е предвидена до крајот на оваа година, кога претставници од Општина Карпош се поканети на средба во Долна Нормандија. Тогаш би се разговарало за можно збратимување на овие две општини.